

Renovatie theaterzaal Scala

Mensgerichte architectuur met een specifiek programma

De Scala is de nieuwe theaterzaal en werkplek van De Unie der Zorgelozen, een Kortrijks sociaal-artistiek podiumgezelschap. De aanleiding voor het project was de aankoop van een vervallen feestzaal uit de jaren 40, in een binnengebied vlak bij het Kortrijkse stadscentrum. Het leegstaande gebouw deed sinds decennia dienst als parkeergarage voor de buurt. In 2009 kocht de bouwheer het pand van de stad Kortrijk. Aanvankelijk was het de bedoeling om de twee huizen in de Plumstraat en de achterliggende, onderkomen Scalazaal wat op te frissen en in gebruik te nemen. Die idee moest al snel worden verlaten. De rechthoekige feestzaal – een charmant gebouw met Romeins dak, gietijzeren kolommen en binnenin een doorlopend balkon over de hele etage, voldeed bijlange niet aan de hedendaagse normen van stabiliteit, toegankelijkheid en brandveiligheid. De idee van zachte renovatie maakte grotendeels plaats voor een resoluut vervangende nieuwbouw, weliswaar met zo veel mogelijk respect voor het verleden.

De twee rijhuizen die de feestzaal van de straat afsloten vormden een belemmering voor het aan- en afvoeren van decors en lieten niet genoeg ruimte over voor een wettige branddoorgang. Het programma werd dus noodgedwongen fors uitgebreid met alle elementen die nodig zijn om alle artistieke en sociale ambities en wensen mogelijk te maken. Het nam weldra onvoorziene proporties aan van kelder tot zolder. Daarmee was het op het eerste gezicht ook geen financieel haalbare kaart meer voor de bouwheer en kon de zoektocht naar subsidies volop van start gaan. B2Ai kon zich helemaal vinden in deze evolutie en zette er mee de schouders onder om er een haalbaar en betaalbaar project van te maken.

“De oorspronkelijke bebouwing werd zo economisch mogelijk vertaald naar een bruikbaar en hedendaags concept.”

De renovatie ging van start in 2011. Via subsidies, crowdfunding, sponsoring en veel goodwill werd het programma inmiddels integraal uitgevoerd.

Om te beginnen werden de twee rijhuisjes gesloopt. Op vrijwel dezelfde footprint kwam een nieuw gebouw, dat dienst doet als open bar, eetplaats, vergaderruimte en foyer. Voor het gezelschap en haar doelpubliek zijn een lage drempel, een permanent open deur en een hecht contact met de buurt van groot belang. Die vereisten vertalen zich in een volledige beglazing aan de straatkant en een warme en huiselijke binneninrichting. Langs de ruime doorgang naar de zaal is bijkomende laad- en losruimte voorzien, ook op de verdiepingen.

De oude podiumzaal werd bijna volledig heropgebouwd in de geest van het oorspronkelijke Scala, zonder een kopie te willen zijn. De oude bakstenen werden gerecupereerd, de daktypologie werd gekopieerd met een aantal hedendaagse aanpassingen en de etagebalkons kregen een 21ste-eeuwse variant. Voor de nieuwbouw werden gelijkaardige baksteentinten gekozen, maar door de voeg te laten variëren tekent zich op het binnenplein een mooi contrast af tussen oud en nieuw. Tijdens de voorbereiding van de werken kon aan de achterzijde van het theatergebouw een extra rijshuisje in het Sint-Janshof worden aangekocht, dat nu dienst doet als backstage en loges voor artiesten.

“Het project is het resultaat van vereende krachten van bouwheer, ontwerper, lokale ondernemers, subsidiërende overheid en de ruime achterban van het gezelschap.”

Om de realisatie zo economisch mogelijk te houden, werd niet met een algemene aannemer gewerkt. De selectie van aparte onderaannemers liet toe om in materiaalkeuze en sfeer bewuste keuzes te maken, die aansluiten bij de geest van het oorspronkelijke gebouw en bij de noden en de gewenste uitstraling van het toekomstige project.

Het geheel zal vanaf maart 2017 een warme biotoop vormen voor zo'n 150 vrijwilligers die de achterban van het gezelschap vormen en die er repeteren, optreden, en werken aan tekst en decor. De grote wijzigingen aan het bouwprogramma hebben uiteindelijk geleid naar een goed uitgeruste theateraccommodatie, die bijkomende mogelijkheden biedt tot een intensief gedeeld gebruik en nieuwe perspectieven opent voor de werking in de toekomst.

Voor B2Ai is de Scala een atypisch project, zowel qua schaal, als qua programma en aanpak. Tijdens ontwerp en opvolging is tot in het kleinste detail gezocht naar passende antwoorden, vaak ook op niet-expliciet gestelde vragen. De Scala is een project waarmee B2Ai aantoont dat alle expertise integraal kan ingezet worden voor een mensgerichte aanpak, die even inspirerend als bruikbaar is voor alle betrokkenen.

“Al zijn we er als architect financieel niet beter van geworden, de grote menselijke warmte die gedurende het ganse traject uitging van de intense samenwerking met de Unie, is onbetaalbaar en om nooit nog te vergeten.”

Locatie

Kortrijk

Regio

Vlaanderen

Status

Opgeleverd in 2017

Bruto vloeroppervlakte

1.750 m²

Samenwerkingsvorm

Klassieke ontwerpdracht

Beeld & fotografie

Klaas Verdrú

Type

Cultuur

Team

Opdrachtgever: Unie der Zorgelozen vzw

Architect: B2Ai

Interieurarchitect: B2Ai

Akoestiek: Kahle

Theatertechnieken: TTAS

